

KALENDÁRIUM MĚSÍCE ZÁŘÍ 2019

Září je zasvěceno svatému Jiljí - patronu invalidů a pomocníkem v nouzi nejvyšší, což – uznáte, by bylo pro začátek nového školního roku nepřiliš stylové a povzbuzující a tak šáhneme jinam - do pranostik: *Jiljí jasný, podzim krásný*. Nuže, slečny a páni školáci je to jasný – s veselou do jasného dne, do nového týdne, měsíce, ba co víc, s nadějí vzhůru do nového školního roku! Letošní vydařené prázdniny jsou už historií, s tím se nic nenadělá a tak když se nedá nic dělat, pak radostný začátek je lepší než jiný. Vykročte zvesela a ono se to poddá ... ostatně, vánoce jsou za humny. Původ českého slovíčka *září* je odvozen od říje (pravá srnčí říje začíná ale v srpnu, v prosinci ještě přichází druhá - nepravá, od poloviny září začíná říje dančí) prý jde o zkrácení staročeského *za řuje* = za říje.

A teď, je mi líto, ale není zbylí – mám pro nás ještě jednu smutnou zprávu: zářím vstupujeme do podzimu (srpen a září patří do tzv. podlétí) – klimatický podzim nastává, když průměrná denní teplota klesne pod 15°C, což u nás podle dlouhodobých průměrů připadá na 15. září. Astronomický podzim začne v pondělí 22. 9. když v 17 hodin a 44 minut Slunce protne v souhvězdí Panny nebeský rovník a nastane podzimní rovnodennost. Nu což, ještě máme před sebou *babí léto* a vůbec – září je přeci měsícem s nejnižší oblačností v roce, stabilním slunečním počasím a vyjma ranní rosy i relativně suchým ovzduším, které spolu s obsahem aerosolů způsobuje purpurové zbarvení ranní a večerní oblohy. A taky sucho a potřebu zalévat a ještě jednou zalévat, protože se blíží zima.

V předvečer svátku Narození P. Marie (8. 9.) se na moravských vinicích "zarázela hora". Vinaři se modlili ke svému patronovi sv. Urbanovi a prováděli při tom všelijaká kouzla a čary, pak symbolicky zavřeli vinohrad a až do začátku vinobraní do něj nikdo nesměl vstoupit. Porušení tohoto svatého zákona se trestalo dokonce i smrtí, o nějakých useknutých nenechavých končetinách ani nepíšu. V roce 1269 bylo v Praze zavedeno Staroměstské tržní právo – jako první pokus o sjednocení městských práv. Týkalo se trhů na Staroměstském a Malém náměstí, kde byl trh s ovocem, u dnešní radnice nabízelo vetešnictví a v ústí Dlouhé byl trh rybí.

1. září Slunce vychází v 5h 14min (**Měsíc** v 7h 33min) a zapadne v 18h 45min. (Měsíc ve 20h 9min.
30. září. vyjde Slunce v 5h 58min (Měsíc v 7h 48min) a zapadne už v 17h 42min. (Měsíc v 18h 57min.)

A dále už tradičně pěkně den po dni (s pomocí internetu a Wikipedie) - pelmel významných a možná i zajímavých událostí, připomenutí šťastných narozenin, nebo smutných úmrtí ve světě či doma, v létech končících na mystickou číslici 9:

1. září

je dalším ze dnů, který v historii kalendáře, respektive v historii občanstva, posloužil jako počátek roku - v Byzantské říši, v některých částech jižní Itálie a na Balkáně (u Jihoslovanů). Od 13. století do 1. 1. roku 1700 platil tento den jako počátek roku i v Rusku („evropský“ letopočet zavedl až Petr Veliký).

1939 – Polsko bylo kolem 5. hodiny ráno napadeno hitlerovským Německem; **začátek 2. světové války.**

Světový den míru.

Den hnutí nezúčastněných zemí.

Začíná Byzantský liturgický rok.

1689 – ***Kilián Ignác Dientzenhofer**, český architekt německého původu († 12. prosince 1751), pátý syn Kryštofa D., u něhož se vyučil. Čelný představitel českého baroka v architektuře, pokračovatel slavného rodu, stavitel mnoha kostelů, panských sídel a paláců. V Praze byl jeho prvním kostelem kostel sv. Jana Nepomuckého na Hradčanech a klášter Voršilek na Hradčanech v Kanovnické ulici, po otci Kryštofovi dokončil kopuli chrámu sv. Mikuláše na Malé Straně a postavil pro téhož patrona i kostel na Staroměstském náměstí; jeden ze svých posledních kostelů - kostel sv. Jakuba Většího postavil v Červeném Kostelci. Kostel byl vystavěn proti původnímu plánu s kratší lodí, druhá věž nedostavěna. Pro Michnu z Vacínova postavil na Karlově letohrádek dnes známý jako Vila Amerika. Pro svou rodinu vystavil na Smíchově vilu, později zvanou Portheimka a na

Příkopech stihnul ještě na sklonku života vystavit Piccolominiho palác (jediný, který si i navrhnul). Významnou světskou stavbou je objekt Invalidovny v Karlíně.

Pochován je na Malostranském hřbitově.

1929 - ***Květa Fialová**, filmová a divadelní herečka, buddhistka († [26. září 2017](#)). Jako šestnáctiletá nastoupila do oblastního divadla v Českém Těšíně a teprve v letech 1946 – 1950 vystudovala brněnskou JAMU, Jan Werich ji v roce 1958 angažoval do ABC. Hrála ve více než 120 filmech, seriálech, věnovala se dabingu. Mimořádný úspěch si získala jako Tornádo Lou ve filmu Limonádový Joe (písničku „*Když v baru houstne dým*“ nazpívala za ni paní Yveta Simonová). Její urna s popelem je uložena v rodinné hrobce - ve slovenské obci Lazisko.

[1939](#) – **Josef Čapek** – malíř, [grafik](#), knižní [ilustrátor](#) a [spisovatel](#). [1. září 1939](#) byl v [Želivě](#) u [Humpolce](#) zatčen [gestapem](#), dostal se do [koncentračního tábora Dachau](#) a odtud do [Buchenwaldu](#), kde byl vězněn dva a půl roku. 25. února 1945 byl převezen do [koncentračního tábora](#) v [Bergen-Belsenu](#). Podle všech náznaek zemřel krátce před osvobozením tábora. Datum jeho [smrti](#) ani jeho skutečný [hrob](#) však neznáme, jeho symbolický hrob se nachází na [Vyšehradském hřbitově](#) v Praze.

O svatém Jiljí jdou jeleni k říji.

2.

1919 – v ulicích Prahy se poprvé objevili **dopravní strážníci**.

1939 – Francie a Velká Británie vyhlásily všeobecnou mobilizaci.

[1969](#) – †**Ho Či Min**, vietnamský státník (* [19. května 1890](#)).

Vietnam: Den nezávislosti.

3.

1939 – **Francie, Velká Británie, Austrálie a Nový Zéland vyhlásily válku Německu.**

4.

[1869](#) – ***Karl Seitz**, první rakouský prezident († [3. února 1950](#)).

1989 – †**Georges Simenon**, belgický spisovatel *[13. února 1903](#) - tvůrce komisaře Maigreta; Nositel Ceny Edgara Allana Poea.

5.

1939 – **USA a Japonsko vyhlásily neutralitu v evropské válce.**

[1829](#) – ***Josef Václav Frič**, spisovatel, novinář a politik († [14. říjen 1890](#)).

6.

1959 – na brněnském výstavišti byl zahájen **I. mezinárodní (strojírenský) veletrh**, který během dvou týdnů navštívilo více než dva miliony spokojených návštěvníků, kteří se sem sjížděli na nákup nedostatkového zboží – zdaleka ne vždycky jen strojírenského.

1939 – **Jihoafrická republika vyhlásila válku Německu.**

7.

Den otevřených dveří památek v České republice.

[1909](#) – ***Elia Kazan**, americký režisér, spisovatel a scenárista († [2003](#)).

[1899](#) – †**Karolina Světlá**, spisovatelka (* [24. února 1830](#)).

8.

Mezinárodní den gramotnosti - se slaví od roku 1966.

[1839](#) – ***Antonín Petrof**, podnikatel, zakladatel firmy [Petrof](#) († [9. srpna 1915](#)).

[1919](#) – ***Meda Mládková**, rozená **Marie Sokolová**, sběratelka umění, zakladatelka [Nadace Jana a Medy Mládkových](#) a [Musea Kampa](#).

Od roku 1948 žila v exilu, v roce 1956 začala studovat výtvarné umění na pařížské L'École du Louvre při [Sorbonně](#). Ve stejném roce se seznámila s [Františkem Kupkou](#), který byl v té době v Československu odmítán a ani ve Francii nebyl příliš známý. Pro Medu Mládkovou však znamenaly Kupkovy obrazy zásadní životní zlom. Navštěvovala pak malíře pravidelně až do Mistrovy smrti roku 1957. Během let se jí podařilo shromáždit největší soukromou sbírku [Kupkových](#) děl na světě (Aby mohli zakoupit jedno z klíčových děl Františka Kupky *Katedrála*, prodali s manželem i dům v Georgetownu ve Washingtonu).

Po listopadu 1989 přijela do Prahy, aby se zapojila do aktivit Občanského fóra. V té době také poprvé zjišťovala, jaké jsou možnosti přesunout sbírku umění do Čech a usilovala o získání vhodné budovy, která by sloužila jako stálá expozice moderního středoevropského umění. Nakonec se jí po dlouhém úsilí podařilo získat zpustlé a zchátralé Sovovy mlýny na pražské [Kampě](#) a neoficiálně je otevřít roku 2001. Budovy pronajalo Museu Kampa Hlavní město Praha na 99 let, ale zároveň získalo celou mimořádně cennou sbírku do svého vlastnictví. Jako připomenutí společných cílů a památky svého muže založila Meda Mládková [Nadaci Jana a Medy Mládkových](#), která muzeum spravuje.

Hned v následujícím roce však postihla Museum Kampa ničivá povodeň, která zatopila přízemí do výše 3 metrů. Sbírkou se podařilo zachránit, budova však musela projít novou rekonstrukcí, ale roku 2003 bylo Muzeum Kampa slavnostně otevřeno.

Paní dr. Mládková navrhla v parku na Kampě zřízení galerie soch pod širým nebem; z jejího podnětu byly oživeny plány na stavbu nové městské galerie v Hradci Králové podle původních plánů [Josefa Gočára](#) z roku 1932 (kam by zapůjčila ze své sbírky díla Františka Kupky). Dlouhodobě usiluje o pronájem Werichovy vily na Kampě, kde by chtěla zřídit muzeum věnované dvojici Jiří Voskovec – Jan Werich a jejich Osvobozenému divadlu. V roce 2016 získala ocenění udělené ministrem kultury **Mecenáš české kultury**. (A to není všechno: v roce jí byla udělena 1999 [Medaile Za zásluhy](#) II. stupně; 2011 [Artis Bohemiae Amicis](#), cena ministra kultury České republiky; 2012 Řád za zásluhy Francouzské republiky; 2012 Řád Zlaté lípy ministra obrany České republiky a od roku 2015 nese její jméno [planetka č. 29 419](#).)

1929 – †**František (Fraňo) Úprka**, sochař (* [26. února 1868](#)) - bratr Joži Úprky. V roce [1896](#) se definitivně usadil v Praze a oženil se s Otílií Chramostovou (dcerou Josefa Karla Chramosty - herce [Stavovského](#) a později [Národního divadla](#)). Byl členem [SVU Mánes](#) a od roku [1909](#) též zakládajícím členem Sdružení výtvarných umělců moravských. Mezi léty 1903 a 1908 byly jeho sochy k vidění na členských výstavách v Praze i mimo ní.

1949 – †**Richard Strauss**, (* [11. června 1864](#)) německý dirigent; hlavně však hudební skladatel pozdější éry [romantismu](#), proslulý zvláště [symfonickými básněmi](#) (*Eulenspiegelova šibalství*, *Don Quijote*, *Alpská symfonie*) a [operami](#) (*Salome*, *Elektra*, *Růžový kavalír* - do dneška patří mezi nejvíce hrané opery na světových scénách).

O Marie narození (Panna Marie) vlaštovek tu více není.

9.

Den dyslexie - [specifická porucha čtení](#), buď vrozená, nebo získaná poškozením mozku. Jde o nejčastější formu specifické vývojové poruchy učení (SPU), která se projevuje nesnázemi při učení se číst. Dyslektik je výrazně ohrožen znesnadněním přístupu k tradičním vzdělávacím podnětům.

1939 - ***Zbigniew Namysłowski**, polský jazzový saxofonista.

1999 - Předsedou vlády Ruské federace byl jmenován tehdy **téměř neznámý Vladimír Putin**.

10.

Světový den prevence sebevražd - Světová zdravotnická organizace WHO - OSN

1799 – Z iniciativy šlechtické Společnosti vlasteneckých přátel umění v Čechách vznikla dekretem císaře [Františka I.](#) **kreslířská škola** (dnešní [Akademie výtvarných umění](#)), Škola sídlila v [Klementinu](#) a jejím prvním ředitelem byl [Josef Bergler](#). V roce 1896 byla reformována a zestátněna.

1939 – Kanada vyhlásila válku Německu.

10. a 11. září

Dny evropského kulturního dědictví

11.

1919 – ***Ota Šik**, československý reformní ekonom († 22. srpna 2004).

1989 – Otevřela se I. **železná opona** - mezi socialistickým Maďarskem a Rakouskem. Přes otevřenou hranici odešlo tisíce východních Němců na západ.

14.

1849 – ***Ivan Petrovič Pavlov**, ruský fyzikolog, psycholog a lékař, nositel Nobelovy ceny za fyziologii († 27. února 1936).

1959 – Sovětská sonda *Luna 2* ztroskotala na Měsíci a stala se tak **první lidským objektem, který doletěl na Měsíc**.

Pravoslavné církevní kalendárium – začátek nového církevního roku – 7507 od stvoření světa.

15.

1859 – †**Václav Kliment Klicpera**, spisovatel a dramatik (* 23. listopadu 1792).

Od Marie Sedmibolestné teplota rychle poklesne.

16.

Začíná **Evropský týden mobility** - má sloužit lidem po celém světě, k připomenutí jak jsou škodlivé a znečišťující látky z aut, a zároveň poukázat na různé alternativy dopravy.

Mezinárodní den ochrany ozónové vrstvy
církevních škol.

Den

Slovinsko – **Připojení Přímoří k matičnímu státu.**

1889 – ***Mercédès Jellinek**, (†23. února 1929) - dívka, jejíž jméno nesou automobily Mercedes - Benz.

17.

1949 – ***Michael Rittstein**, výtvarník. Patří k nejvýznamnějším představitelům expresivní figurální malby u nás. Je zastoupen v četných významných sbírkách, kupř. Národní galerie v Praze, Galerie hl. města Prahy, Českého muzea výtvarných umění v Praze, Památníku národního písemnictví Praha, oblastních galeriích v Česku, na Ministerstva kultury ČR, Centre G. Pompidou v Paříži, ve vídeňském Albertinumu, a soukromých sbírkách v Česku, Evropě a USA.

1609 – †**Jehuda ben Becalel**, židovský rabín a učenec, legendární tvůrce pražského Golema.

1939 – **Druhá světová válka**: **Sovětský svaz** napadl **Polsko** a podpořil tak **německou invazi do Polska**.

18.

1819 – ***Léon Foucault**, francouzský fyzik († 11. února 1868). Proslavil se mj. pokusem s tzv. Foucaultovým kyvadlem v pařížském Pantheonu; zabýval se měřením rychlosti světla, vynalezl gyroskop a studoval tzv. vířivé proudy v kovech. Podařilo se mu vyvinout z obloukové lampy nejpoužívanější elektrický zdroj světla v tehdejší době. Je jedním ze 72 významných mužů, jejichž jméno je zapsáno na Eiffelově věži v Paříži.

19.

1949 – ***Twiggy**, britská modelka.

Bhútán ([vnitrozemský stát](#) v [jižní Asii](#) na východním konci [himálajských](#) hor) slaví **Požehnaný den deště**.

[1899](#) – Císařským rozhodnutím byla v Brně zřízena **Česká vysoká škola technická**.

[1939](#) – Na základě **paktu Ribbentrop-Molotov** byl [Rudou armádou](#) obsazen [Vilnius](#).

20.

[1859](#) – ***Jan Buchar**, propagátor lyžování a turistiky v Krkonoších († [10. října 1932](#)).

21.

Mezinárodní den míru (OSN).

Mezinárodní den Alzheimerovy choroby. Ani v současné době není známa příčina této zhoubné choroby, způsobující neurogenerativní onemocnění mozku. Ve věku nad 65 let trpí touto nemocí údajně každý 20. člověk a počet nemocných s přibývajícím věkem prudce stoupá.

[1919](#) – ***Zdeněk Petr**, hudební skladatel populární hudby († [5. prosince 1994](#)).

Do roku [1947](#) působil v orchestru [R. A. Dvorského](#) jako hudební aranžér, poté na rok odjel do Spojených států amerických. Po návratu do Československa v roce 1948 dlouhodobě spolupracoval s [Orchestrem Karla Vlachy](#) a pracoval jako hudební redaktor v [Československém rozhlasu](#) a ve [Státním hudebním nakladatelství](#). Spolupracoval s [Divadlem ABC](#) a [Divadlem Rokoko](#).

Pro nás pamětníky bude navždy zapsán „zlatou notou“ za **Píseň pro Kristýnku** (slova Vladimír Dvořák) z muzikálu *Sto dukátů za Juana*.

[1959](#) – V [Brně](#) vzniklo **Satirické divadlo Večerní Brno**.

Po svatém Matouši čepici na uši.

22.

(Evropský) Mezinárodní den bez aut.

Mezinárodní den antikoncepce - připomíná všechny druhy moderní antikoncepce, zároveň slouží ke zvýšení znalostí a povědomí spojených s chráněným pohlavním stykem, či ochranou před nechtěným otěhotněním a dalšími možnostmi ochrany a prevence proti přenosu pohlavních nemocí.

1909 - ***Václav Dobiáš**, hudební skladatel, pedagog, organizátor a politik († [22. května 1978](#)).

Jeho nejslavnější skladba, "Slavnostní uvítací pochod", tzv. "generálský". Příznivci vojenských skladeb se shodují, že se jedná o nejvydařenější pochod, jenž dalece překonává vše, co bylo na toto téma vytvořeno jak u nás, tak ve světě. Obdržel také řadu státních a stranických vyznamenání. V roce [1972](#) byl jmenován [zasloužilým umělcem](#) a v roce [1976](#) [národním umělcem](#).

1939 - ***Džunko Tabei**, japonská horolezkyně, první žena na [Mount Everestu](#).

[1989](#) – †**Irving Berlin** (vlastním jménem Israel Isidore Bejlin), americký hudební skladatel (*[1888](#)).

Jeho věčným hitem bude zajisté píseň *Bílé Vánoce* (*White Christmas*). Napsal ji pro [Binga Crosbyho](#), který ji poprvé zpíval na Boží Hod 1941; v roce 1942 získaly „White Christmas“ [Oscara za nejlepší původní píseň](#) a podle *Guinessovy knihy rekordů* jde o komerčně nejúspěšnější nahrávku všech dob, které se prodalo po světě padesát miliónů kusů.

[1499](#) – [Švýcarsko](#) se stalo nezávislým státem.

23.

1939 – **Byla vyhlášena všeobecná mobilizace československé branné moci**.

[1799](#) – †**Antonín Strnad**, český meteorolog, profesor a rektor [Univerzity Karlovy](#) a ředitel hvězdárny v [Klementinu](#) (*[10. srpna 1746](#)).

1939 – †**Sigmund Freud**, rakouský lékař (*6. května 1856 v Příboru na Moravě). Stal se asistentem vídeňské všeobecné nemocnice, později založil neurologickou praxi, kde začal zkoumat případy hysterických pacientek a přes elektroléčbu a hypnózu se propracoval k vlastní metodě a vlastní

teorii lidské osobnosti - **psychoanalýze**, jejíž základní myšlenkou je nalezení nevědomých pudových (a často zvláště sexuálních) příčin psychických obtíží, které mohou mít vliv na fyzický stav pacienta.

V počátcích své lékařské praxe byl terčem posměchu a nedůvěry. I profesoru. Masarykovi byl směšný a ohrožoval jeho pojetí mravnosti. Všem nacistům a komunistům vadil jeho otevřený a svobodomyšlný duch.

Východiskem jeho revoluční metody byl starý dobrý zvyk nechat zkroušeného člověka „se vymluvit“. Začínal s pacientem rozvíjet dialog, který vedl k nastolení vzájemné důvěry, porozumění a nutného klidu. Pacient stále častěji přebíral hovor a byl to on, kdo určoval téma, nastoloval problémy a ukazoval na klíčové křižovatky svého podvědomí. A byl to on, kdo si z vzájemných sezení odnášel uklidňující pocity *čisté hlavy*. Dnešní klasická rekvizita psychoanalytika – pohovka, je rovněž Freudův vynález.

Jako žid byl nacisty pronásledován a podařilo se mu uprchnout až na poslední chvíli s pomocí přátel do Anglie. Všechny Freudovy sestry zahynuly, on sám zvolil v Londýně dobrovolně smrt pro nesnesitelné utrpení při pokročilé rakovině horní čelisti.

Svémi objevy o vlastnostech tehdy spíše neznámého a záhadného nevědomí naprosto změnil téměř všechny oblasti lidského života.

1949 – **Bruce Springsteen**, americký [rockový](#) a [folkový zpěvák](#), [kytarista](#) a [multiinstrumentalista](#). Obdržel 20x [Cenu Grammy](#), dva [Zlaté glóby](#) a jednoho [Oscara](#) za píseň k filmu *Philadelphia*. V roce 2004 byl časopisem *Rolling Stone* vyhlášen **23. největším umělcem všech dob**. Několikrát koncertoval i u nás.

Tento den nastane letos **podzimní rovnodennost**: v 08:50h Slunce vstoupí do znamení Vah.

24.

Světový den proti softwarovým patentům.

1959 – ***Miroslav Vladyka**, herec.

2009 – ***Ljuba Štíplová**, scenáristka, spisovatelka, autorka knížek pro děti, spoluautorka dětského [komiksu](#) *Čtyřlístek* (s [malířem](#) a [grafikem Jaroslavem Němečkem](#)).

25.

1899 – ***Ondřej Sekora**, malíř, ilustrátor a spisovatel († 4. července 1967). Od roku 1921 pracoval jako sportovní referent a kreslíř v brněnských Lidových novinách, později přešel do pražské redakce. Byl trenérem a zakladatel moravských ragbyových mužstev, rozhodčí, popularizátor sportu a přírody, vytvořil českou ragbyovou terminologii. Založil a redigoval časopis Sport. Ferda Mravenec se poprvé objevil na stránkách Lidových novin v lednu 1933 jako postava kresleného seriálu pro dospělé, v roce 1935 k němu přibyl i brouk Pytlík. V roce 1936 vyšla první Sekorova knížka pro děti - Ferda Mravenec.

Protože jeho manželka byla židovského původu, musel svou práci v redakci opustit.

Za okupace v letech 1944–1945 byl vězněn v pracovních táborech Kleinstein a Osterode. I v táboře kreslí i píše a se spoluvězněm Oldřichem Novým hraje maňáskové divadlo.

Po válce se stal redaktorem deníku Práce a redaktorem (krátce i šéfredaktorem) časopisu Dikobraz, spoluzakládá Státní nakladatelství dětské knihy. Od roku 1952, již na volné noze, píše a kreslí pro noviny a časopisy Host do domu, Lidové noviny, Mateřídouška, Ohníček, Pionýr.

Napsal 22 vlastních knih; 8 komiksů; 22 knižních ilustrací (např. ke knihám: *Pučálkovic Amina*, *Kubula a Kuba Kubikula*, *Bratrstvo bílého klíče*, *František Lelíček ve službách Sherlocka Holmese*, *Malý Bobeš*, *Míček Flíček* ...).

Aktivně se politicky angažoval v časech utužujícího se komunistického režimu, v roce 1964 mu byl udělen titul zasloužilý umělec. Kriticky hodnocená a kritizovaná je jeho zdůrazňovaná politická prokomunistická angažovanost.

Zemřel v Praze roku 1967 a pohřben je na košířských Malvazinkách.

1949 – Tragická [Velká cena Československa](#) na [Masarykově okruhu](#) v **Brně**. V zatáčce, později nazývaná Farinová, postupně havarovali [Farina](#), [Parnell](#) a [princ Bira](#).

26.

Evropský den jazyků.

Mezinárodní den kulturního dialogu - komunikace mezi většinou a menšinou či mezi menšinami navzájem je velmi podstatná a všechny zúčastněné může obohatit. K této příležitosti se pořádají různé akce po celém světě.

Petrovův den - Falešný raketový poplach 1983. K falešnému raketovému poplachu došlo dne 26. září 1983, kdy jaderný [systém včasného varování Sovětského svazu](#) detekoval odpálení několika [mezikontinentálních balistických raket Minuteman](#) ze základen ve [Spojených státech amerických](#). Tato varování o jaderném útoku byla správně identifikována jako falešný poplach [Stanislavem Petrovem](#), důstojníkem [sovětské protivzdušné obrany](#).

1619 – **Fridrich Falcký** oznámil českým stavům, že přijímá nabídnutou českou korunu.

1949 - ***Hana Mašková**, československá krasobruslařka († [31. března 1972](#)).

1929 – ***Ferdinand Milučký**, slovenský architekt a projektant. Věnoval se občanské a bytové výstavbě, jakož i výstavnictví. Podařilo se mu úspěšně vyhnout [socialistickému realismu](#). V tomto období dělal zejména výstavy [Expo 67](#) v Montrealu, interiér Bratislavské restaurace a Slovenské koliby, výstava [Družstevní byt](#) v Bratislavě (1958)

V 60. letech přichází jeho velká příležitost – [první krematorium na Slovensku](#) v Bratislavě. Na projektu začal pracovat v roce 1962. V 70. letech navrhl [Dům umění](#) v [Piešťanech](#).

Na svatého Cypriána chladno bývá často zrána.

27.

Den českého piva.

Světový den cestovního ruchu (Světový den turistiky).

1949 - zatčena **Milada Horáková**.

1819 – ***Václav František Červený**, výrobce hudebních nástrojů († [19. ledna 1896](#)).

1919 - ***Karel Ludwig**, fotograf († [4. června 1977](#)).

2009 – †**Vladimír Žižka**, český jazzový bubeník (* [10. května 1927](#)).

1939 – V nahrávacím studiu [Ultraphonu](#) nazpíval [Oldřich Nový](#) devatenáctý den po premiéře filmu [Kristián](#) jeho ústřední píseň **Jen pro ten dnešní den**, která se stala hitem roku

28.

Státní svátek – Den české státnosti.

935 (929?) byl **Václav** (*asi 907) - **český kníže** a světec, hlavní patron české země, zavražděn ve Staré Boleslavi. Jeho smrt zosnoval nejspíše mladší bratr Boleslav (podle Kosmase zvaný Ukrutný). Za jeho vlády se však české země povznesly politicky i ekonomicky. (Boleslav I - Ukrutný je často označován za skutečného zakladatele české státnosti.)

V roce 938 nechal Boleslav I. převést a pohřbít ostatky knížete Václava v rotundě sv. Víta. Jde o dnešní kapli sv. Václava v katedrále sv. Víta.

1929 - U příležitosti předpokládaného výročí smrti svatého Václava (a den jeho svátku) byla otevřena katedrála svatého Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě. Při oslavách Svatováclavského milénia (v Praze, Staré Boleslavi, Olomouci), jichž se zúčastnil i pozdější papež [Jan XXIII.](#) a prezident [J](#) byly poprvé vystaveny pro veřejnost **korunovační klenoty**.

1479 – **Vladislava Jagellonského** uznala za [českého krále](#) i katolická šlechta.

1928 – anglický bakteriolog **Alexandr Fleming** náhodně **objevil penicilin**, potažmo zjistil, že plíseň *Penicillium notatum* obsahuje látky, které likvidují člověku nebezpečné stafylokoky.

[1939](#) – V [Moskvě](#) byla podepsána smlouva o hranicích a přátelství mezi [Německem](#) a [SSSR](#).

[1949](#) – V [Praze](#) se začal budovat **Letenský tunel**, který spojí [Švermův most](#) s [Letenskou plání](#).

Svatý Václav zavírá zem, říká česká pranostika o konci září – konci léta.

29.

Mezinárodní den neslyšících (poslední neděle v září), slaví se od roku 1958.

Začíná světový týden kojení.

[1619](#) – †**Hans Lippershey**, nizozemský brusič skla, vynálezce dalekohledu (* [1570](#)).

[1899](#) - **László Bíró**, maďarský vynálezce kuličkového pera († [24. listopadu 1985](#)).

[1829](#) – V [Londýně](#) založen **Scotland Yard**.

[1939](#) – Ve [Francii](#) byl vytvořen **Československý 1. pěší prapor**. Stal se základem nové zahraniční armády na Západě, která bojovala za svobodu vlasti.

*Svátek tří archandělů: [Michael](#), [Gabriel](#) a [Rafael](#). Jakkpak asi vypadali a jak asi létalo takové stvoření o velikosti člověka a s křídly?... a že o nich není nikde jinde žádná zmínka než v Bibli?! *Nejsou-li pryč před Michalem ptáci, tak po něm tuhá zima neburácí.**

30.

Světový den srdce.

Světový den moří.

Mezinárodní den překladatelů (v ČR udělována Cena Josefa Jungmanna).

Začíná židovský Nový rok (Roš hašana - vysoký biblický svátek).

Vzhledem k tomu, že každý nový den začíná v židovském kalendáři soumrakem, tak podle *našeho* občanského kalendáře začne Nový rok už za pátečního soumraku 30. září 2019, bude nepřestupný, potrvá 355 dnů do 19. září 2020 (v Izraeli se slaví 2 dny) a bude již 5780. od počátku světa (respektive od stvoření Adama). A bude to samozřejmě sobota – šábes.

Židé mu – Novému roku - připisují mnohem větší duchovní důraz nežli naše křesťanská zkušenost. Nazývají ho Dnem soudu, Dnem návratu – v počátku nového roku by totiž měl každý předstoupit před Boha navrácen k tomu dobrému, co v člověku jest, s lítostí nad svými špatnými skutky, vyrovnán s těmi, kterým ublížil a vnitřně pevně rozhodnut své chyby v roce budoucím neopakovat. Osoby spravedlivé budou poté zapsány do Knihy života, hříšníci do Knihy smrti a ti ostatní se ještě během deseti dnů – do svátku Dne smíření (Jom kipur) – mohou snažit anebo bojovat, o zapsání do jedné ze dvou výše jmenovaných osudových knih.

Součástí novoročních oslav je i troubení na šofar (beraní roh). Celkem by se v synagóze mělo na šofar vydat během svátků 100 zvuků, které jsou nabyty emocemi, symbolickými významy a neopakovatelnou naléhavostí.

A jako vždy u židovských svátků či jiných oslav, či slavnostní je jedinečná i hodovní tabule.

Nejznámějším symbolem novoroční hostiny jsou jablka namáčená v medu, což v sobě skrývá přání sladkého nového roku; a rybí hlava – symbol prvenství souvisejícího s hlavou jako takovou a pak ještě s prosbou rozmnožení se - „jako ryby ve vodě“.

ROSTLINA MĚSÍCE

Fíkovník; fíkovník smokvoň; smokvoň obecná - (*Ficus carica*).

Blíží se sklizeň vína, jablek, rostou houby – to vše by si jistě zasloužilo tradiční pozornosti při stanovení *Rostliny měsíce září*. Jsem si toho plně vědom, ale moc rád bych se s Vámi všemi, kteří jste dosud nenašli odvahu a důvěru v nemožné (a máte rádi sladké čerstvé *smokve*) podělil o radost, pýchu a zkušenosti s jejich možným pěstováním - i v Újezdě.

Tak především – jde to! Krom oné standardní péče, kterou každý pěstitel věnuje i jiným ovocným stromům, aby rostly a plodily i přes nepřízeň sucha, vlhka, kyselosti půdy a ubývajících živin v ní, potřebujeme u nás rostliny se dvěma předpoklady: musí být přizpůsobeny našim klimatickým podmínkám a musí být schopny plodit i bez oplození tradičního opylovače – *stehnatky*. Čili – pokud

se Vám podařilo přivést a třeba i pečlivým zabalením udržet přes zimu fíkovník, který jste si dovezli z dovolené v Chorvatsku (či jiné destinace na jihu světa), úroda nebude. Avšak v současnosti je na našem fíkovém trhu už k dostání více než deset odrůd, které splňují obě nutné podmínky zmiňované v úvodu. Nepotřebují *stehnatku* a jsou dostatečně odolné do našeho klimatu (spolehlivě do -13 stupňů bez ochrany, krátkodobě i méně), hrajeme-li na jistotu, stačí je přikopčit vrstvou listů a zeminy, eventuálně svázat větve k sobě (pokud je zapěstujete do tvaru keře – i tak dosáhne snadno výše 2. metrů) a omotat netkanou textilií. V případě namrznutí, fíkovník ochotně vyrazí od spodu a znovu zaplodí. Ošetřování spočívá v tom, že musíme zajistit rostlině co nejvíce slunečního svitu, je proto důležité keř prosvětlit a ponechat v něm nejvýše pět hlavních větví vějířovitě obrácených ke sluníčku. Substrát by neměl být přemokřený, zvláště ne v době vyžívání plodů, ale hodně vláhy potřebuje při jejich nasazování.

Doposud jsem nemluvil o estetickém požitku z keře, o nádherných módních listech už z časů Adama a Evy, ani o mírných projímavých účincích, které požívání plodů prý přináší.

Nuže – pustěte si na kazetě šum vln, zavřete oči, zapněte kanál vzpomínek a ... dobrou chuť.

O B L O H A V Z Á Ř Í 2019

Planeta **Venuše** je nepozorovatelná; **Jupiter** – je večer viditelný na jihozápadě.

5. a 6. večer nad jihozápadem bude vidět seskupení Měsíce, Jupiteru a hvězdy Antares – „*srdce štíra*“ ze souhvězdí Štír – rudého veleobra, prý o průměru 300x větším, než má naše Slunce.

13. Měsíc v odzemí (406 383 km); **28.** bude v přízemí (357 796 km).

23. v 8:50 - podzimní rovnodennost; začátek astronomického podzimu.

28. 1989 – **start sondy Magion 2**; Druhá československá sonda na výzkum magnetosféry a ionosféry.

...na shledání příště se těší petr mach